

Universitätsbibliothek Paderborn

Homiliæ Qvadragesimales Reverendissimi D.ni P. F. Hieronymi Baptistæ De Lanvza Venerabilis memoriæ Episcopi Barbastrensis & Albarrazini, Ord. FF. Prædicatorum

Ex Hispanico idiomate in latinum perfectè fideliterq[ue] iuxta posteriorem omnium, nouamq[ue] editionem translatae, & ab innumeris cùm S. Scripturæ, tùm SS. Patrum typographicis erroribus emendatæ ... cum triplici Indice ...

Lanuza, Jerónimo Bautista de

Antverpiæ, 1649

§.14. Admiratur in illis incredulitatem cum talibus operibus qualia viderunt, & nostra admirantur opera cum tali credulitate: Simul expenditur miraculum Touet.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-53104](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-53104)

§. 14. Admiratur in illis incredulitatem cum talibus operibus qualia viderunt, & nostra admirantur opera cum tali credulitate: Simul expenditur miraculum Touet.

Hec verba Domini perpendamus, Si veritatem dico vobis quare vos non creditis mihi. Illa etenim intelligere possumus, cum vehementi dicta admiratione. Verbum illud *Dico* non significat taliter & qualiter dicere, sed cum claritate & manifesta probatione, q. d. si vobis ob oculos propono veritatem ipsa luce clarius, tot evidentibus certisq. miraculis totque excellentibus probatam prodigijs: quare vos non creditis mihi: Quis credat fieri posse ut cum sit illa veritas, quam vobis propono, adeo vobis ipsis spe & tantibus confirmata, non illi fidem adhibeatis? stupendum est vehementer tantam videre incredulitatem, tam evidentibus probationibus signisque conuictam, Et sic admirabatur D. Ioa. & veluti stupore attonitus concludit: *Cum autem tanta signa fecisset coram eis, non credebant.* Illud *tanta*, nedum signa, sed multitudinem, sed etiam magnitudinem, sicut ut virum exprimus eminentem & illustrem, dicimus: *tantus homo.* Stupore dignum est, inquit Evangelista, cum Dominus tam multa tamque stupenda ediderit prodigia, quibus ex aequo veritatem a se propositam confirmabat, quod illi minime crediderunt. Quam esset hoc admirandum videre quempiam oculis ita perspicacibus ut muscam perspiciat, & a multis leucis candellam intueatur: si facem oculis eius proponeres, & illam minime conspiceret, quod si solem illi sic directe opponeres, ut integris illum radijs suis illustraret, diceret ante, non illum intueor: in quo ergo defectus est? Vides candellam, & solem non vides quem tibi sic habes oppositum? An soli impuandum? Illum intuentur, qui procul sunt & lucem eius detegunt, tu vero adeo vicinus non illum intueis? obstupendum foret. Et hic est Evangelistae stupor, quod oculos haberet adeo perspicaces, quibus qualibet viderent quae honorem illorum, opes, bonaque terrena spectabant, ut nihil eorum fugeret aciem oculorum: Solem vero diuinum oculis suis expositum radios embrantem tantae claritatis, ut eos intuerentur maxime remoti, gentiles: Centurio quidam, quaedam Chanaan, quaedam Samaritana illi vero omnino caecutiatur illumque non intueantur, prodigium est. Nec miremur quod D. Ioann. obstupescat, cum ipse

Christus admiratur. *Mirabatur propter incredulitatem eorum.* Sicut enim fidem mirabatur eximiam Centurionis, qui nullis visis prodigijs, nullis miraculis, credidit: sic eorum admirabatur infidelitatem quod tantis imbuti miraculis non illi fidem adhiberent.

Hoc ipsum antiquitus mirabantur Prophetae, qui attoniti habebant hanc in spiritu praudentes duritiam, & quod oculos habentes talem, minime lucem intuerentur. *Audi popule stulte, qui non habetis oculos, qui habentes oculos non videtis.* Sic illis loquebatur Propheta Hieremias: negari non potest quin res sit stupore dignissima, & quam merito Christus indicavit, dum illis ait: *Si veritatem dico vobis, quare vos non creditis?*

Verumtamen aliud & ego in notis experior, quod in se obiectum est non minoris admirationis: si namque D. Ioann. admiretur, imo etiam Et nostras Christus, tanta praemisit tot signis & prodigijs, pariter incredulitatem: Et ego admittor quinimo D. incredulus Chrysol. talem, qualis nostra est, incredulitatem, litas taxatum talibus operibus, qualia facimus, talique virtute qualem ducimus. Admiratur in Iudaeis quod tanta laborent incredulitate tantis instructi prodigijs. Ego (protestatur D. Chrysolom.) magnopere admittor quod talia cum tanta credulitate, opera cum qua polles, facias opera: sierne potest ut ea crebonda si damus, quae credimus, & viuamus prout viuimus? Quis credat (querit D. Chrysol.) quod credas per adulterium poenas mereri te sempiternas: illud autem tanta committas audacia seculum, tantaque voluptate temerarius? Quis sibi persuadeat, quod credas frustum panis amore Dei erogatum tibi certo certius addicere si per te non steterit, omnes Dei diuitias: & illud nolis erogare? Quis animum inducat, te credere poenas manere sempiternas, quanto tempore Deus fuerit, secleratos interitum autem secleribus nuntium non remittas? Estne possibile te credere, modicam voluptatem tibi animam tuam destitueri, & bonis pretij priuare infinitis: nolis tamen illi renuntiare. Incredibile videbatur Iob hominem inueniri, qui comedit, vel etiam guster cibum, quem venenum mortiferum esse confiteatur: *Numquid potest aliquis gustare, quod gustum adfert mortem?* Proponamus cibum palato nostro lapidum. Dicit Medicus expertissimus venenum est mortiferum irremediabile. Dicit alter: Similitudo huic Medico adhibere fidem pascitur illo cibo ad satietatem & moritur. Venit alter & ait: Ego indubie credo: meretur enim perfectam

67 41

Ioa. 12. 37

I. Similitudine haec Christi admiratio explicatur.

Etiam hic Medicus fidem, nihilominus certis, quod cibum hunc ambabus apprehendat manibus & duabus maxillis deuoret ac mortuatur. Dicit mihi verum magis admiraberis, diceresque mortem commiseris. Extra conuersam est primam admiraberis: cum noluerit fidem adhibere dictis Medici sapientissimi, ferretque sententiam: dignam tulit mortem. Sed magis adhuc secundum admiraberis, qui dicens quod postposito omni dubio M. dico credebat, & fateretur sic esse: hoc tamen voluerit se cibo satiari, & dices meliori iure illum mortis esse reum, quam alterum; & in quam non rapereris admirationem, si quando illum videres quod cibo illo impleret os, quo ipso cibum illum protellabatur venenum esse mortiferum?

V. Eiusdem applicatio.

Jacob 1. 15. *nerat mortem.* Non expectandum est, non quatuordecimus dies, manentium tempus, non viginti quatuor horarum, non via hora: sed nec illius operis consummatio: quia eo ipso, quo deliberat hoc tua vult voluntas, per eius consensum consummari dicitur, iam animam occidit. Quod venenum potest componi adeo mortiferum, licet in illud conflant omnes herbe venenatae, totaque malitia animalium venenatorum, tamque efficax, ut sola sumendi illud determinata voluntas, interficiat etiam ante comestionem, etiam ante eius contactum, etiam ante eius conspectum? Hoc igitur est peccatum mortale. Audiunt hanc veritatem Arabes & Mauri & infideles, & dicunt non credo, quod dicit ille Medicus, quod illud venenum sit mortiferum: sed cibus est suauissimus & saluberrimus. quocirca se discrimini exponunt, quo morietur irreparabiliter & peribunt, quos secum ad tantam rapit diabolus. Audis hoc, tu Christiane, & ais: firma fide credo, quod diuinus ille Medicus docet de hoc cibo, & nihilominus nec alium sumis, nec alio delectaris, tamenque hoc primum est studium illum tibi comparare. Quem ex illis amplius admirabimur?

Hoc est teste Iob, quod magnam inducit admirationem: *Nam quia potest aliquis gustare quod gustatum adfert mortem?* Admiramur quod infidelis suis se trahat concupiscentiis, & suis bestiales impudicus sequatur voluptates, & merita

incurrit mortem, ignemque sempiternum: eo quod verbis minime credat Saluatoris, qui mille de causis credi deberent, at in hac incredulitate maximum fuit eius peccatum, quod iuste sequitur eius aeterna damnatio, quia iam Christus dixit: *Qui non credit, iam iudicatus est.*

Sed supposita hac incredulitate, ne admittaris, quod velit culpae venenum sumere: porro tu Christiane, qui confiteris & protestaris, te fide constanti credere, quod per hanc voluptatem tradas te diabolo, & per has delicias seius te mancipis seruituti, quodque credas sine dubio secundum presentem iustitiam ad aeternas te damnari flammis, & immanium sine fine reum esse tormentorum: nihilominus te ipsum exponas ob vilissimum pretium calui, & periculo damnationis: nihilominus hoc cibo pascaris, & solummodo delecteris adulterio, concubinato, pauperum circumuentione, bonorum rapina alienorum, & tuarum sequela voluptatum? Hoc est ita hoc est, quod tantum producit stuporem, talia opera cum tali incredulitate: hoc in tantam me rapuit inquit D. Chryl. admiracionem, ut pudore non minimo me confundas apud gentes: dum enim illis doctrinam propono Euan. in Mat. VI. gelicam, in qua declaro, quam ingens malum sit peccatum & quantum bonum sit virtus, nominatum autem elemosina, & quid per illam lucrifectum cretemur: contumax mihi respondet: non esse ex ea impossibile, quod credamus Catholici, id quod dicitur: etenim habet ut impossibile: quod si ea que fundebat dicimus, crederemus, videremus sicut viuimus. tur apud In ap. ito est responsum, quod si quispiam ex vna parte diceret, credo firmiter bonum hoc venenum esse mortiferum cui nullum sit remedium, Similitudo & ex altera nullo timore territus illud comedere: ret summaque voluptate illo vesceretur: diceremus: Mentitur, nec credit id, quod de tali spargit serculo Eodem modo, si videremus aliquem cupidissimum, qui ex vna parte diceret scio fide certa, quod si assem dedero mercatori securi lucrabor centum centum mille ducatorum annuatim, atque ex altera assem illum nolet fidere mercatori, diceremus: Mentitur: nec veraciter credit, quod de illo mercatore promulgat: quia ipis operibus suis derogat mendax sermonibus.

Audi mus D. Chryl. Non enim gentiles attendunt ad ea, quae dicuntur, sed examinant ea, quae ad Cor. gerimus, & dicunt: Tu prior pare tuis verbis, & circa finem hunc hortare alios: Si enim dicit in sermone quidem Tom. 4. est bona innumerabilia, tanquam autem non sint, sic videris affixus presentibus facta tua sunt verba mihi credituriora. Quid videro te aliena raperi, D d d d ;

per eos qui excesserunt supra modum lugere, & in multis adeo peccare, quemadmodum ista credam, quod sit resurrexerit? Et hoc est quod prohibet, ne infideles fiant Christiani.

Et verè sic se res habet, hoc maxime admittendum esse si bene consideretur, si quis viderit quod Christianus credens id quod credit, vivat sicut vivit. Quinimo propter hoc aliquo modo sunt gravia multa in Christianis peccata, qui peccatorum confitentur malitiam, quam in infidelibus, qui nec illam faciunt, nec agnoscunt. Questionem hanc proposuit D. Thom. Theol. Doctor primarius atque quod Divus Augustinus a. lice: illam obiecit reliquit tamen indecisam. Vter gravius Deum offendat, dum peccat infidelis vel Christianus? Adulter est Maurus vel hæreticus, talis est Christianus: vter Deo est iniuriosior? Vter culpam committit in eo graviorem? Omittamus (ait D. Thom.) in infideli peccatum infidelitatis: hoc enim omnia superat peccata quæcumque committere potest Christianus contra virtutes morales, cum summa sit ignominia, qua Deum afficit eius verbo fidem negando, qui est suprema veritas: Sed loquendo de peccatis communibus, quæ virtutes impugnant morales, ut sunt fornicatio adulterium, stuprum, furtum, visura, perjurium, vindicta &c. Gravior est, *Ceteris paribus*, culpa eorum in Christiano: quia infidelis nec credit, nec confitetur, quod illud sit malum, vel saltem tantum malum, quantum fatetur illud esse Christianus, nec intelligit quod Deus per illa scelera sic graviter offendatur nec damna similiter, quæ per illa incurruntur, quemadmodum, hæc omnia fatetur creditque Christianus: *In adulterio*, (loquitur D. Thom.) *si committatur à fidele & infideli ceteris paribus gravius peccat fidelis, quam infidelis: Tam propter novitiam veritatis ex fide, tum etiam propter sacramenta fidei, quibus est imbutus, quibus peccando conumeliam facit.* Idem hoc explicat (a) eius commentator Cardinalis Caietanus el. deo. & ait: *Nota quam gravia sint scelera Christianorum* etc.

1. 2. q. 10. ar. 3. ad 1. in 6. 10. ad Heb. 10. 3. a l. 4. de Sap. contr. Donat. c. 20. To. 7. VIII. Vter gravius peccet fidelis an infidelis.

D. THOM.

(a) Alarg. cat. (a) eius commentator Cardinalis Caietanus el. deo. & ait: Nota quam gravia sint scelera Christianorum etc.

45 Rom. 1. 16. & 18.

IX.

Quidam Dei veritatem in iniustitiam detinent.

tra concubinos? Contra furarios? Contra homicidas? Contra factionarios & sediciosos? Respondet particulariter revelatur ira Dei contra puniendam eorum malitiam, qui captivum detinere & insecrati contra unum in iustitiam ipsam Dei veritatem: Quiniam sunt isti? An homines inveniuntur, qui carceribus mancipant Dei veritatem? An hoc tibi videtur adeo admirandum? Quæ ratio tanta admirationis? Multi sunt ergo & vitiam non tot essent. Ego credidi, quod in Evangelio reneletur & prædicetur ira Dei contra eos, qui non credunt Evangelio contra ludæos, qui illud recipere despexerunt, contra eos qui illud respuunt, quia de illis ait Evangelium: *Qui non credit iam iudicatus est.* Et Ioh. 5. 11 alio loco: *Qui non crediderit condemnabitur.* Nō Mar. 16. tantum responderet Apost. contra eos, sed amplius 16. multo contra illos qui non sine notabili contumelia & gravamine Veritatis Dei in iniustitia detinent. Exponamus hoc quadam similitudine. Si Rex vicem haberet filiam regnorum omnium suorum heredem, prudentem, modestam, formosam, illamque vt ordinum: suorum mitteret gubernatricem literis & comitatu sufficientibus adorsam. Si verò appellens illa ad regnum quoddam, & commissionis suæ à Patre datas ostenderet epistolas, subditi verò respondentiam illas viderent, sed nobis planè non est satisfacti, nec te volumus vt Regis filiam agnosceret, graviter indubie peccarent, & Regis iustam incurrent indignationem. Porro si ad alterum accederet regnum, & ostensis auctoritatis suæ liquidissimis literis magno applausu & gaudio responderent illi: ò Domina, optima te perfectio voluntate recipimus, vt sisam Regis nostri legitimam, & huius regni Gubernatricem, felix faustique sit ingressus tuus, & habenas suscipe regiminis moderandas. Quod si hoc peracto illam apprehenderet, vinculis constringerent, & obscuro inclusam serparent cubiculo subiectam Æthiopiis, & clamantem irrideret, gementem exhiberent, & querentem non curarent, quo dignos iudicantes illos esse supplicio? Priores quidem non levi se etimine obstrinxerunt: cum enim illam recipere debuissent, despexerunt, & reiecerunt: sed graviorem intulere contumeliam posteriores, qui iam receptam vinculis tradunt, & carceri, contumelijs & ignominijs afficiunt intolerandis & nedum illi regni non permittit gubernacula, sed ea perfide committunt Æthiopiis, quantam Regis illi merentur indignationem: quod supplicium satis græve tantum potest expiare piaculum?

X. Similitudo.

XI. Applicatur fidei.

Deus

Pf. 94. 3. Deus noster Rex magnus super omnes Deos filiam habet vitæam fidem nimirum vitæam quæ dicere potest: Ego ex ore altissimi produs primogenita ante omnem creaturam: Hæc sola est regnorum eius heres: nullus etenim absque illa regni potest cœlestis intrare hereditatem. Hanc in terram misit. ut suos mundi status moderaretur: *Matt. eloquium suum terra suum verbum, fidem suam:* etenim diuino suo fundatur verbo. Hanc mittit magno miraculorum comitatu sociatam, sufficientibus auctoritatibus: litteris instructam, prodigiorum sigillis satis superque confirmatam: *In eos (ait Apostolus) confirmata est conestante Deo signis & portentis, & varijs virtutibus, & spiritibus & distributionibus.* Prodit illa Domina præclarissima: hanc Saluator populo propouit Iudæico, sed tam terrore ab illis alij iter eculos, ut eam nolint admittere, nec vt Dei filiam agnosceret. Hæc de hoc sufficientes adeo & copiosas proferat confirmationes. Propouit Mauro, & ait: non illam agnosco, non ilam, vt legitimam Dei filiam dignor acceptare. Peccant hi & verò verius non tantam impium fecerint calumniam. Ceterum venit Christianus & ait: Ego illam vt talem veneror, accepto, fidemque iuro: Hæc enim est Dei filia, Dei veritas, illam volo admittere & cum illa & per illam regare, & gubernare. Faveat mihi Deus, & quantum ex hoc gloriæ, & quanta voluptate & gratitudine illam recipi Christianus sum, fidem habeo Iesu Christi per gratiam & misericordiam Dei: in hac lege volo vivere in hac fide mori, & diem claudere extremum. Sed quid agis? Ad illam tuo captiuiam claudis intellecto, nec permittis, vt tuum illa gubernet intellectum, non tuam voluntatem, non manus tuas, non pedes tuos, non opera tua, actiones tuas sed fræna tradis regimini Æthiopis: scilicet appetitui tuo, carnisque concupiscentiæ, per hanc te regis illa pedes tuos ad domum huius & illius dirigit: & manus tuas ad furtum & vindictam linguam tuam ad murmuracionem & detractionem: fidemque detines incarcerationam vt nec in verbis appareat: quandoquidem omnia sint mendacia, leuitates, & decipula: nec in operibus tuis: cum omnia sint scelera & nequitia, vt non nisi gentilis esse videaris. Mille tibi acclamat illa vocibus. Perpende quod Christianus sis: Considera aliam superesse vitam, caue, ne te mors rapiat improbita, & his omnibus surdas præbes aures obstinatus. Heu quam altè D. Iacob vociferatur *Dicit mihi ego fidem habes.* Gloriaris quod illustrem hanc receperis Dominam, quod fidem habeas, quod

Christianus sis? Proditor. *Ostende mihi fidem tuam ex operibus tuis.* Patere, vt illa appareat, permittit vt aliquando ad fenestram prodeat lingua, per orationes: ad fenestram audiat, vt verbum Dei audiat: ad fenestram manuum tuarum per elemosinas. Sicine Dei filiam nequam excipis? Caue tui, ne te iusta Dei deprimat indignitas. Fierine potest amice, quod talem habens ventrem, eam detineas ligatam, nec consilijs eius acquiescas?

Ex hac doctrina, ni fallor, elicere possemus rationem miraculi prodigiosi quod his, annis proximè elapsis contigit, prout ex veridica constat verificatione. Est locus in Aragonia. Diocœsis Terraconensis iurisdictionis Prioris & Canonicorum sepulchri. Ciuitas Calatayut nomine Tonet, cuius Ecclesia magnam habet venerationem ex quadam imagine beatissimæ Virginis quæ in ea valde antiqua, & singulari miraculo reuelata, sculpta ex alabastro altitudine vnus cubiti, puerulum inter brachia Iesum gestat hæc Mater piencissima ex eadem materia alabastri elaborata: sed laus duo adstant Angeli ex ligno fabricati maioris altitudinis, eam illuminantes. Magna pietate cohercet Ecclesiam hanc Reges Aragoniæ eam largissimis dotantes muneribus, nominatum autem Rex D. Martinus illi manus optulit inestimabilis pretij scilicet imaginem beatissimæ Virginis quam D. Luc. Euangel. depinxit, nec non quosdam capillos eiusdem sacrae illius Matris in ipsa Cuius donationis autenticam dedit scripturam & ait: se hoc facere deuotione impulsam, ob creberrima miracula quæ eorum Imperatricis intercessione eodem in loco fieri perhibebantur. Contigit igitur vt anno supra millesimum quingentesimo vigesimo sexta quinta Martij, quo die Mauri sacro Baptismatis Lauacro intingebantur, qui in Hispania morabantur, imago illa beatissimæ Virginis tum etiam pueruli Iesu nec non duorum Angelorum collateralem sudorem emitterent: Perseueravit autem hic sudor per triginta horas, ita vt imago Virginis in maculæ guttas stillaret magnas in lat caputim maiorum acicularum, coloris aurei. Quæ autem Puerulus sudabat erant paulo minores & eiusdem coloris: quas autem Angeli magnitudine æquabant pisa idque tam copiose vt ex sudore colligi potuerit calix tantæ quantitatis, vt ex eo mensi sint lagenam magnam. In quo & aliud patet miraculum, quod sudor Virginis intemerata ac Pueruli non coaguletur vel commisceretur sudori Angelorum, sed quod in eo esset

XII.
Fidei ex
operibus
probata.

46
XIII.
Historia
prodigio-
si cuiusdam
miraculi.

De his D.
Machab.
Mariel.
Villar. de
Patron.
Calat. a.
par. 2. p.
137.

elset vel ut aureæ quædam gemmæ, & pueruli paulo minores. Sudor hic seruatus est in prædicta ampulla Domino per illum infinita operante miracula: Cuius paruum quantitate non sumpserunt mittendam regi D. Philippo prudenti grauius laboranti Anno 1590. ex qua infirmitate conualuit. Conservatus est sudor hic in illa amphora absque vlla diminutione spatio 95. annorum vsque ad annum 1710. qui fuit is, in quo Rex Philippus Pius Mauros de Hispania eliminauit, ut quam primum illi conperunt egredi de Valentia & Castilia, qui primi fuerunt, cepit similiter hoc sudoris mysterium in amphora desiccari: ita ut sacellanus illam suæ habens curæ commissam, cum alijs vtensibus Ecclesiæ hoc aduerteret; quod ille conspicens, ne quis forte crederet defectum hunc oriri ex eo quod alijs inde distribuisset, hoc quod videbat, manifestauit, & notatum fuit curiosè, quod eodem passu quo Mauri Hispaniam deserabant eiusque limitibus excedebant, paulatim sudor ille exsiccatetur, idque continuo, donec Mauri Aragoniam deseruissent, sic ut eodem die quo vitium recesserunt de loco Almonazir, qui conterminus est dicto loco Touet, (omnino sudor ille fuerit consumptus, & amphora exsiccata, vitrum autem circumquaque maculis tinctum remansit, eo modo quo quando ampulla vitrea aqua repleta soli exposita desiccatur, ipsum vitrum ex aqua maculatum apparet. Prodigijs est hoc mysteriosum & quod nobis non exiguam præbet disputandi materiam.

XIV. Sudor indicium est afflictionis.

Notum est quod sudor, quando ex calore non provenit indicium est afflictionis & angustiarum, & testimonium maxime securum eius angustiarum, quam passus est Christus in horto, fuit ille sudor quem tam copiosè (teste D. Luc.) effudit. Imo inter infideles sudor statuarum simulachrorum prægrandi quædam indicabat mala, & videtes sudorem emittere vel lacrimas quædam simulachra ut certum horum capiebant omen: prout indicat D. Augustinus & profecquitur eius scholastes illa sententia Lucani agentis de signis, quæ bella ciuilia præcelsferunt.

Lib. 3. de ciuit. 11.

Indigetei fuisse Deos, vrbisq; laborein. Testatos sudore lares.

XV. Cælestes nullo dolore afficiuntur.

Non vacat modò declarare modum quo hic in statuis illis fiebant. Cæterum ut propositum notatum teneamus, quas quæso, pati poterat angustias, quos dolores Domina cælorum eiusque filius charissimus & Angeli: si exidentes ut sunt in statu gloriæ nullo possunt dolore torqueri

Deinde si pœna possent aliqua affici illam passi magis deberent eo tempore quo Mauri terminis Hispaniæ excedebant, & in Africam tendebant, ut publicè fidem profiterentur Mauritianam quam dum Baptismi aquis ablucebantur: tunc etenim magis consonum videbatur dari debere signa lætitiæ: quandoquidem ostendebant se ad nostram conuerti fidem & relicto Mahometismo iurare fidem Ecclesiæ. Quod si gaudium sic in cælo ob vnus peccatoris conuersionem; cum iam tot millia conuertentur & relicta sua infidelitate Baptismum susciperent, nemo non dixerit imagines illas dare signa debuisse gaudiorum & exultationis. Dico indubitarum esse quod nec Christus nec eius amatissima Mater, nec cælestes Angeli cum sint ut sunt gloriosi, aliquo possint in se dolore contritari; Nihilominus sicut Dominus Bernardus respondit quendam *Serm. de exponens Originis sententiam, aliquando signa verb. O.* edunt per imagines suas in quibus apparet, quod angustentur & dolent, non quod vere in se dolent vel angustentur, sed quod quædam offeratur causa tam grauis ut si pati possent angustias, illas realiter paterentur. Sic apparuit Christus D. Petro Episcopo Alexandrino scilicet tunica vilitique vultu, à quo cum Petrus exquirere tante tristitiæ rationem: respondit ille se grauissimo dolore torqueri eo quod *Arms vestem meam que est Ecclesia doleretur.*

Obijcies quæ causa igitur subesse poterat tanti doloris quando Mauri baptizabantur: etenim Melius per Baptismum protestabantur quod veritatem est non Euangelicam fidemque recipere Catholicam: cognoscit ea est, quod post Baptismum ad antiquos maere velosque reciderent mores; an non peiores adhuc ritatem, infideles & nolentes Dei veritatem acceptare? quam dico: quod si tunc mali fuerint Deumque offensus non fenderint non volentes diuinum eius audite congruenter, peruciores tamen fuerunt postquam ter vices fidem receperunt: quandoquidem illam iam ad remissam contumelijs affecterint ab illa deficienti, mille commentes iniurias & peccata contra illam ignominiosè Apostasiæ & Sacrilegiorum quibus enormius fidem Deumque prouocauerunt, quam flagitijs illis, quæ non baptisati perpetrabant, illisque magis expeditius in Mahometismo permanere, nec Baptisma Dei que fidem suscipere quam susceptam iam euicare, & eo modo viuere quo vixerunt: Vnde quadrat illis quod ait D. Petrus: *Melius erat illis non cognoscere viam iustitiæ quam post agnitionem retrorsum. 1. Pet. 2. conuerti ab eo quod illis traditum est, sancto mandato.* Ex hoc est quod aliquo modo dicere possumus

simus fidelibus quam plurimis, qui Dei veritatem receperunt: si quidem illi mirram non intur-

conveniet eorum voluntati nisi malitia, atque eorum intellectui nisi mendacium.

L. contra mendaciam c. 4.

Hanc rationem fundat in ea, quam perpendit D. Augustinus esse naturale, quod filij parentum naturam imitentur. Leuculus sicut ostendit se patrum pollete fortitudine, quae se prodit in virgibus in rugitu, in humeris, & Dominio quod praefert. Catulus lupi statim parentum probat voracitatem. Pullus aquila se probat legitimum, in eo quod oculos habeat tanta constantis acie, ut reflexo lumine solum intueatur parentes imitatus: quod si illi defuerit, ut adulterius patris ab vngue dimittitur. Si agnum videris mansuetum exunguem, ais: non est hic filius leonis: Quod si videris atrocem atque rigidum, dicis: Non hic est filius oviculae.

I. Offendit Christus Iudaeos esse filios diaboli.

§. 25. Qui ex Deo est &c. Ostendens se Iudaei filios diaboli: illis etenim non quadrat veritas, quae est velut surculus.

1 Cor. 6. 14.

II. Deus & diabolus sibi opponuntur.

III. Dei natura bonitas & veritas.

IV. Diaboli natura malitia & mendacium.

Sap. 2. 24.

Ro. 5. 12.

27 **Q**ui ex Deo est, &c. Quia ex Deo non est. Iam Christus concione ad Epilogum revocat quam illis proposuit amplissima, in qua morti proximam clare vult contumacem eorum confundere malitiam in eo quod predicatio a se noluerit consentire veritati. Aiebat illis: quod sicut illi credentes illam cognoscere (quod die Sabbati exposuimus) & haec illos in libertatem assereat: Si manseritis in sermone meo cognoscetis veritatem & veritas liberabit vos. Eodem modo illam repellentes se vitii subiectentur turpissime: quo responso non leniter exacerbat & obicitur: quid nobis ais de servitate? Populus sumus ex natura liberimus, nullaque vquam subditus servituti. Patrem agnoscimus Abraham, ex quo descendimus, non per ancillam Agar sed per Dominam Sarai, & similiter Deum iuramus Patrem nostrum, qui nos sibi adoptavit in filios: Filij Abraham sumus & nemini servimus vquam, & unum Patrem habemus Deum, q. d. Patrem unum colimus in terra Abrahami scilicet cuius illustre stemma totum mundo innouit, & alterum in caelo Deum scilicet veneramus, cuius filij servi non sumus. Poterat illos Dominus vno verbo de mendacio redarguere: nulla quandoquidem natio sapienter servituti iuga traxisset, & onera tolerasset quam populus Iudaeorum: etenim statim a principio servierunt in Aegypto, deinde diversis vicibus in Chaldaea, in Babylonia, & alijs Provincijs quo Reges ac Monarchie captivos illos abduxerant, sed ab illis abhinet, atque ad radicem descendit: illis locutus: quod signarentur se filios esse Abraham & Dei, scirent utique se filios non esse Abraham legitimos & minus Dei, sed Diaboli: Vos ex Patre diaboli estis. Hoc autem conatur illis valde manifeste probare, ex eo quod non Hieron. Bapt. de Lucea, Tom. III.

Deus & Diabolus in omnibus opponuntur magis quam lux & tenebrae: Quae fuerint lucis adionebras: quae autem tenebrae Christi ad bellum? Quaeit Apostolus, qualem habet Deus naturam? Talem, quae tota sit bonitas & veritas quia summe bonus est ut nihil possit mali velle, & summe verus sic ut mentiri nequeat. Scire desideras, quam bonus? Ut eius essentia cumulus sit bonorum omnium: Omne bonum: sic ab omni malo alienus ut nec illud suis valeat oculis intueri: Mundi sunt oculi a me videntes malum & respicere ad iniquitatem non valent. Sic testatur Propheta Habacuc. Adie bonus ut omnibus velit benefacere ac malefacere nemini: Non est voluntatis meae mors impij dicit Dominus. Nec particeps est mortis: Deus mortem non fecit, nec latetur in perditione hominum. Attes intelligere quam verus sit? Totus veritate circumdatur: Veritas tua in circuitu tuo. Quidquid dicit, est ipsa veritas: Sermo tuus veritas est.

Quam naturam habet Diabolus? Non loquor de illa, quam illi Deus dedit in creatione, sed de illa quam sibi ex propria conquistavit arrogantia. Omnino contrariam. Malitiam & mendacium. Primo malitiam consideremus. Hanc probat Christus, quia ille homicida erat ab initio. A principio, quo Deo restitit superbus, effectus est eos malitiae, nihil de siderando, nisi mactate, perdere, nocere, occidere. Ex hac causa statim a principio, quam primum vidit hominem creatum, ipsius ac totius illius posteritatis necem intendit, in hoc ita studiose laboravit, ut totius humani generis naturam morte perdidit: laudat Diaboli mors introitus in orbem terrarum. Non ait In orbe, sed in orbem quod significat ingressum mortis ita generalem ut totum percurreret, & occuparet uniuersum, iuxta E e e transit.